

A MAGYAR SZELLEM VILÁGFORGALMA

Hekler Antal érdekes archeológiai felfedezései berlini előadásain.

Hekler Antal egyetemi tanár a Berlieni Egyetem meghívására egy szemeszteren át rendkívül érdekes előadásokat tartott ott az archeológiai kutatásainak az arcábrázolással kapcsolatos legújabb eredményeiről. Felfedezéseiről különben érdekes előadásokban számolt be az Archäologische Gesellschaftban is. Ezekről a beszámolókról és az egyetemi előadásokról az igen előkelő és elterjedt holland napilap az Avonblad a következőket írja :

A berlini «Archäologische Gesellschaft» legutóbbi ülésén — írja a lapban L. J. Elferink — Hekler tanár úr Budapestről — ki jelenleg mint «vendégtanár» működik a berlini egyetemen — néhány rendkívül értékes tanulmányt ismertetett az ókori arcábrázolási művészetről, mely tanulmányok berlini tartózkodásának eredményei. Néhány felfedezése nemcsak a szaktudósokat hanem a nagyközönséget is érdekli. Igy sikerült neki többek között egy Hadrián császár korabeli, egyik római régészeti gyűjteményben őrzött dombormű (ú. n. «laudatio memoriae») alapján Vetulius Civica konzulnak egy féldomború arcmását egy madridi gyűjteményben felismerni.

A római ikonográfiának még jelentősebb gazdagítását jelenti a Marcus Aurelius császár tanáráként és kegyeltjeként ismert Junius Rusticus stoikus filozófus arcmásának felfedezése. Ezen márványból készült fejszobor már régóta ismert volt és jelenleg egy müncheni gyűjteményben van elhelyezve. Ezideig azonban nem sikerült ezt a szobrot indentifikálni. Az identifikálás alapja egy réz-

metszet, amely Bellori (Imagines) munkájában található, ahol is egy régebben Fulvius Ursinus birtokában levő fejszobor van ábrázolva, amely a felirat értelmében Junius Rusticust ábrázolja. Ha ezt a rézmetszetet összehasonlítjuk a Münchenben levő fejszoborral, akkor nem állhat fenn többé kétség aziránt, hogy a szobor azonos Junius Rusticussal.

A szóban forgó fejszobor egy érdekes, valamennyire brutális és komor kifejezésű filozófus arcmásá, ráncolt homlokkal és összehúzott szemöldökökkel. A koponyát sűrű, borzas haj fedi. A szakáll nyírva van. Junius Rusticus tehát megvetette a divatos és oly gyakran meghazudtolt hosszú filozofusszakállt. A szobor stílusa, valamint a müncheni fej, haj- és szakállviselete teljesen megegyezik a kései Antonius-korabeli ábrázolási jelleggel.

Capitolinus római történetíró előadása szerint Junius Rusticus különösen nagy mértékben élvezte Marcus Aurelius császár bizalmát. Nehéz körülmények között mindenkor kikérték tanácsát. Junius Rusticust a 162-ik évben consul ordinarius-szá és még 168 előtt Róma városának prefektusává nevezték ki. De a császár nagyrabecsült tanárát és kegyeltjét nemcsak hogy pályafutásában mindenkor támogatta, hanem halála után is a legnagyobbfokú megbecsülésének adta tanujelét azáltal, hogy a szenátus által tiszteletére szobrai állíttatta fel. Lararium-ában (a házi istenségek templomában) kedvelt tanárának kis arany szobrocskáit állíttatta fel.

E közlemények alapján nem csodálkozhatunk azon, hogy Junius Rusticus fejszobra megmaradt az utókor

számára és lehetővé vált, hogy a személyazonosságot minden kétségen kívül meg lehetett állapítani.

Petri Mór költészetének méltatása egy kanadai lapban.

Petri Mór, a neves költő «Naplemente fáklyalángja» című reprezentáns, pompás verskötetéről, amelyet a *Napkelet* már kritikailag méltatott, *Watson Kirkconnell*, a winnipegi egyetem tanára meleghangú ismertetést írt a «The Young Magyar American» című jelentős kanadai ujság februári számában. Az illusztris kritikus reámutat arra, hogy ritkán találunk olyan lírai költőt, aki idősebb korában is olyan friss és tevékeny szellem, mint *Petri Mór*. «*Petri Mór* — írja — hűséges marad az ő higgadt módján ahhoz a klasszikus eszményhez, amelyet maga elé tűzött. A tapasztalt mester hivatottságával a hagyományos versalakok széles során játszik, különösen a szonetten és a trioletten. Költészete igazában nem az ifjúság erőtől lüktető lírai költészete. Inkább az élet jóakarató szemlélőjének válaszólagosan kiművelt művészete, amely az alkonyi távozás előtt mindennek összhangzó értelmét adja.» Mint értesülünk, *Petri Mór* nagy sikert aratott verskötete közelebről második kiadásban is megjelenik.

Mihály László Augustus-ünnepi előadása az olasz sajtóban.

Mihály László, a *Napkelet* munkatársa megszervezésével és vezetésével most alakult meg a *Magyar Nemzeti Szövetség Mediterrán (olasz) osztálya*, amely célul tűzte ki Olaszország Magyarországot érdeklő kérdéseinek tanulmányozását. Az osztály az Augustus-bimillenárium alkalmából előadás-sorozatot rendez. Az ünnepi ciklust *Mihály László* előadása nyi-

totta meg «Augustus és az új latin szellemiség» címmel. Az előadáson, amely *április 12-én* folyt le, megjelent *Luigi Orazio Vinci-Gigliucci* gróf, olasz követ, dr. *Paolo Calabro*, a budapesti olasz Kultúrintézet főigazgatója, *Antonio Widmar* sajtófőnök, *D'Alo*, a Stefani-iroda budapesti szerkesztője és még számosan. *Mihály László* olasznyelvű beszéddel üdvözölte az olasz követet, majd előadásában párhuzamot vont az augustusi korszak és a fascizmus által újjászületett Itália, az új Imperium Romanum között, reámutatva arra, hogy a magyar szellemi életben: irodalomban és művészetben kezdettől fogva döntő szerepet játszott a latin hatás, s ennek jövőben még erősödnie kell. Az olasz sajtó hosszú cikkekben foglalkozott a mediterrán osztály megalakulásának jelentőségével, méltatva *Mihály László* írói érdemeit. Ugyancsak valamennyi olasz lap igen melegen számolt be *Mihály László* Augustus-előadásáról, közölve *Mihály László*nak a követhet intézett szavait, amelyekben hitet tett az olasz-magyar kultúrkapcsolatok és a latin kultúra mellett.

Magyar zenei értékek a Reuss-Színház idei ünnepi hetén.

Röviden érintette már a *Napkelet*, milyen jelentős szerep jutott a magyar zenének és magyar zenészeknek a a gerai Reuss-Színház idei ünnepi hetén. A thüringiai nagy tradíciókra visszatekintő Reuss-Színház minden évadban rendez ilyen, úgynevezett kultúrhetet, amelyben színházi teljesítményének színét-javát foglalja össze. Az idén különös jelentőséget adott ennek az ünnepi kultúrhetnek, hogy össze esett a színház fennállásának százötvenéves jubileumával. Bennünket magyarokat ezúttal különösebben érdekel ez az ünnepi hét, mert *Reuss Henrik* herceg a magyar

zenét állította be az ünnepségek középpontjába.

A jubileumi hét két reprezentatív estje a magyar zene és a magyar zenei élet uralkodó jegyében folyt le. A hét két legfőbb eseményének kétségkívül a Walkür előadását és az utána következő diszhangversenyt tekinthetjük. Ennek az előadásnak vezénylésére Reuss Henrik herceg Ferencsik Jánost, a magyar királyi Operaház nagytehetségű, fiatal karmesterét hívta meg s az előadáson Koréh Endre, a mi Operaházunk tagja énekelte Hunding szerepét. Ugyancsak Ferencsik János vezényelte a nagy hangversenyt, amelynek számaint kizárólag a magyar zenének világhírű szerzőitől válogatták össze. Liszten kívül a modern magyar muzsika mestereinek, Bartóknak, Dohnányinak és Kodálynak művei szerepeltek a hangverseny műsorán, amelyen a fényes jubileumra való tekintettel az egész német zenei és kultúrvilág képviselve volt. S ugyancsak bemutatták ezen a hangversenyen a magyar dalt Koréh Endre énekszámáival illusztrálva.

A német nagy lapok már előzőleg oldalas ismertetéseket közöltek az ünnepi hét két nagy magyar eseményéről. Külön ismertették Dohnányi, Kodály és Bartók nagy jelentőségét nemcsak a magyar, hanem az egész európai zeneéletben. Kiemelték, milyen fontossága van az idei gerai ünnepi hétnek s abban a magyar zene döntő súlyú szerepének s hogy ezzel külön meg akarták «tisztegni a lovas magyar nemzetet, amely velük őszinte barátságban van». Hivatkoztak arra, milyen magasra értékeli a magyar zenét, amely Liszttől Dohnányin és Kodályon át Bartókiig sohasem vesztette el természetes kapcsolatait a talajhoz kötő ősi népi erővel. Külön méltatták Ferencsik János kiváló képességeit. Nem egy újság nyilatkozatot is közölt tőle.

A két zenei estet s annak magyar

részét a német zenekritika a legnagyobb elismeréssel honorálta. Waldemar Weber az ismert nevű zenei író, hosszú tárcában méltatta a magyar hangverseny szépségeit. Különösen Dohnányi, Kodály és Bartók művészetét és előadott műveit. A legnagyobb elismeréssel emlékezett meg Ferencsik Jánosról is, akiben irigylésre méltó, kitűnő dirigense van a budapesti zenei életnek s aki a kiváló Reuss-zenekart a leghatásosabban vezényelte. Gera polgármestere a város színeivel díszített babékoszorút nyújtott át a magyar vendégkarmesternek. Neki, Koréh Endrének és a magyar zenének is osztatlan nagy sikere volt.

Hálával és köszönettel tartozunk ezért Reuss Henrik hercegnek is, aki őszinte barátunk. Több ízben járt már Budapesten. Egy ízben előadást is tartott nálunk és nemcsak ennek a két fényes estének rendezésével mutatta meg tevékeny magyarbarátságát, hanem éppen most azon is fáradozik, hogy magyar szerzők műveit segítse előadásra a német színpadokon.

Az ünnepi hét első két estjén természetesen a magyar hatóságok is megjelentek. Ezeket ott Baranyay Zoltán követségi tanácsos képviselte, a berlini magyar követet pedig Ghyczy Jenő követségi tanácsos.

A Neue Freie Presse a mai magyar szellemiségről. Bécs legelőkelőbb napilapja, a Neue Freie Presse, húsvéti számában igen jó helyen terjedelmes cikket közölt a Napkelet szerkesztőjétől, Kállay Miklóstól, a mai magyar szellemiségről. Kállay Miklós cikkében behatón ismertette a magyar szellemiség átalakulását a háború után. Rámutatott Szabó Dezső, Szekfű Gyula és Tormay Cécile irányító szerepére. Szólt az Ady-hatás ellanyhulásáról. Különösen kiemelte a mai irodalom benső őszinteségét és benne az igazi élmény szerepét s hang-

súlyozva a népiségnek és az ősgyöke-
reknek erős talajzét legújabb irodal-
munkban és művészetünkben. Vá-
zolta az új magyar líra, regény és
novella s a magyar dráma útját az
utolsó húsz évben. Hú és áttekinthető
rajzát adta a mai helyzetnek, be-
mutatva irodalmunk és szellemi éle-
tünk legjelentősebb műveit és leg-
kiválóbb munkásait, nem feledkezve
meg természetesen a legfiatalabb
nemzedékről sem, akiknek törekvései
nyomán igyekezett a jövő fejlődés
főirányvonalait is meghúzni.

**A Székelyfonó bemutatója Német-
országban.** A braunschweigi állami
színház február folyamán bemutatta
Kodály Zoltán remekbe készült ma-
gyar operáját a Székelyfonót, Spinn-
stube címen. A közönség a kitűnő
előadást igen melegen fogadta s
Sztójay Döme magyar követ nevében
Haubert Kamillo sajtóelőadó mon-
dott érte köszönetet. A Völkischer
Beobachter és a Kölnische Zeitung
s más ismert lapok is igen elismerő
kritikákban emlékeztek meg a darab-
ról és az előadásról.

A NAPKELET minden közleményeért írója felel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: KÁLLAY MIKLÓS.

Stephaneum nyomda r. t. — A nyomdáért felelős: IFJ. KOHL FERENC.
